

Metody a techniky etnologického výzkumu

Zimní semestr 2008/2009, Ustav evropské etnologie, Filozofická fakulta, MU Brno

Mgr. Eva Abramuszkinová Pavlíková, M.A.

Kontakt: evapavlik@yahoo.com

Přednáška probíhá ve čtvrtek od 15 do 16.30 hodin.

Cíl kurzu:

Účelem je seznámit posluchače se základními metodami a technikami kvalitativního výzkumu. Přednášky poukazují na metodologické principy etnologického výzkumu a rozmanité techniky sběru a analýzy dat. Kurz rozvíjí znalosti i dovednosti studentů s použitím konkrétních příkladů z praxe.

Požadavky k ukončení kurzu - zápočet:

A. Průběžná četba zadané literatury – viz texty ve studovně

B. Kritická analýza vybraného textu (max. 1 strana A4) – **odevzdat písemně do 6.11.2008**

1. **Citace** – Student uvede přesnou citaci věty, včetně strany, (popř. shrnutí několika vět) z textu, který dokládá hlavní myšlenku autora.
2. **Argument** – Student vyjádří v několika větách jaké jsou hlavní argumenty autora – pro i proti.
3. **Otázka** – Student zformuluje otázku, která není v textu zodpovězena vůbec nebo je pouze naznačena. Otázka se týká interpretace problému, ne faktu.
4. **Zkušenost** – Student vyjádří v několika větách zda argumenty, které autor textu uvádí potvrzují či vyvracejí vlastní zkušenost studenta nebo obecný názor.
5. **Souvislost** – Student propojí argumenty z vybraného textu s argumentem z jiného textu tohoto kurzu. Uvede přesnou citaci jiného textu a vyjádří jak tyto texty souvisejí popř. si odporují a podobně.
6. **Důsledky** – Student se zamyslí nad tím, jaké důsledky má argument z bodu 2 pro pochopení společnosti, vztahů mezi lidmi, skupinami, na sociální a kulturní realitu atd.

C. Esej – zamyšlení nad výzkumem (rozsah 1500 – 2000 slov)

Student si vybere vhodný text, který je založen na empirickém (kvalitativním) výzkumu.

Popíše metodologii výzkumu, použitou techniku, stručně shrne výsledky a zamyslí se nad následujícími otázkami: Bylo by vhodné ve výzkumu pokračovat? Bylo by možné zvolit jinou techniku výzkumu? Jaké jsou návrhy studenta na realizaci takového výzkumu?

- **odevzdat elektronicky do 2.12.2008**

Povinná literatura:

Hendl, J. 1997. *Úvod do kvalitativního výzkumu*. Karolinum, Praha.

Literatura doporučená:

Hendl, J. 2005. *Kvalitativní výzkum. Základní metody a aplikace*. Portál.

Strauss, A., Corbinová J. 1999. *Základy kvalitativního výzkumu*. Nakladatelství Albert.

Punch, K.F. 2008. *Základy kvantitativního šetření. Praktická příručka pro studenty*. Portál.

Kucharska, Jadwiga. 1997. Field researches and their role in „the new ethnography“. In: *Ethnological contacts* 5/7. Ljubljana.

http://www.phil.muni.cz/predpisy/vzor_praci.pdf

Program kursu:

2.10.2008: Úvod do problematiky. Význam pro studenty. Cíl kursu, program, organizační záležitosti. Vlastní zkušenosti s výzkumem. Výzkumné zájmy a problémy.

9.10.2008: Kvantitativní a kvalitativní výzkum. Zásady a druhy kvalitativního výzkumu. Výzkumný proces.

Disman, M. 1993. *Ten druhý výzkum aneb Dokázat nebo rozumět*. Str. 283-322. Cizinec jako sociolog - Sociolog jako cizinec. Str. 325-361. In: Jak se vyrábí sociologická znalost. Karolinum, Praha. – **316-DISM1-1**
Stránská, Drahomíra. 1936. *Příručka lidopisného pracovníka*. Národopisná společnost československá, Praha. (Kapitola Úkoly a metody sběratelské práce a zpracování)

16.10.2008: Vznik kvalitativního výzkumu. Klasické terénní výzkumy. Vývoj kvalitativního výzkumu, školy a teorie.

Hendl, J. 1997. *Úvod do kvalitativního výzkumu*. Karolinum, Praha. (Kapitola Historické momenty vzniku kvalitativního výzkumu, str. 20-31)

23.10.2008: Základní přístupy kvalitativního výzkumu. Prameny etnologického studia.

Čukan, Jaroslav. 1997. *Pramene k štúdiu a techniky výskumu v etnologii*. Univerzita Konštantína Filozofa, Fakulta humanitných vied, Nitra. (Kapitola terénny etnologický výskum)

30.10.2008: Projekt výzkumu. Návrh plánu výzkumu.

Hendl, J. 1997. *Úvod do kvalitativního výzkumu*. Karolinum, Praha. (Kapitola Návrh výzkumného projektu, str. 71-73)
Stanek, Milan. 1995 *Metóda v etnológii*. In: Český lid, 82/2.

6.11.2008: Metody získávání dat. Příprava, kódování a zobrazování dat.

Hendl, J. 1997. *Úvod do kvalitativního výzkumu*. Karolinum, Praha. (Kapitola Kvalitativní metody sběru dat, Kvalitativní dotazování, str. 74-79)

13.11.2008: Metody vyhodnocování a interpretace.

Salzmann, Zdeněk. 1996. *Jazyk, kultura a spoločnosť. Úvod do lingvistickej antropologie*. Český lid 83. (Kapitola Složka terénního výzkumu)

20.11.2008: Analýza osobních dokumentů. Oral History, Life History.

Sirovátka, Oldřich. 1996. Otázky a úkoly srovnávací folkloristiky. Str. 73-83.
Folklorní kontakty, kulturní výměna, srovnávací folkloristika. Str. 84-90.
In: *Srovnávací studie o české lidové slovesnosti*. Ústav pro etnografii a folkloristiku, Akademie věd ČR, Brno.

27.11.2008: Prezentace výzkumu. Psaní odborných prací. Výzkumná zpráva.

Otáhal, Milan - Vaněk, Miroslav. 1999. *Sto studentských revolucí. Studenti v období pádu komunismu - životopisná vyprávění*. Lidové noviny. (Teoretická část - Co je to orální historie?).

4.12.2008: Informační technologie v kvalitativním výzkumu. Etnologie a internet.

<http://www.morevm.org> – kulturní příručka – Survival kit

Bazin, J. 1996 *Interpretovat, nebo popsat* (kritické poznámky k antropologickému poznání). In: Český lid 83/3.

11.12.2008: Konkrétní výzkumy. Moderní terénní výzkum.

Murphy, Robert, F. 1998. Úvod do kulturní a sociální antropologie. SLON, Praha. (Kapitola desátá – Terénní výzkum)

18.12.2008 – ukončení výuky